

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucaștarul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ily-mare), Riuereana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Fărânceana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

La chestiunea proximalor bilanțuri ale băncilor noastre.

Ne mai despart numai câteva săptămâni de data, la care institutele de bani obicinuesc să și încheie socotelile, să și facă bilanțurile și să și arate câștigurile. E natural deci, dacă — în cercurile celor interesați — s'au și început discuțiile și combinațiile asupra proximalor bilanțuri, cu cari se vor prezentă băncile din țara noastră. Cei mai mulți se întrebă, ce câștiguri și ce dividende vor aduce în anul acesta institutele de credit pentru acționarii lor? Câștigurile și dividendele îi preocupă în prima linie pe aproape toți și — nu fără motiv. Fiecare ar voi să știe cât mai sigur, la ce și la cât se poate aștepta. Iată motivul, pentru care ținem de bine, să ne ocupăm și noi de aceste întrebări, să le explicăm cât mai detaliat și să le lămurim pentru cercuri cât mai largi.

Înainte de a intra însă în discuția meritorică a chestiunilor, ținem de necesar să anticipăm, că constatările, aprecierile și deducțiunile, ce le vom face, sunt generalități, cari în aplicarea lor pentru cazuri singurate, vor trebui totdeauna trecute și prin retorta împrejurărilor particulare, specifice, în care se găsesc unele sau altele dintre institutele de bani. Fără a judecă și împrejurările speciale ale unui institut, — nu se vor putea aprecia în mod exact rezultatele, la care a putut ajunge. Aceste premise, să trecem la obiect.

Cum se vor prezentă bilanțurile băncilor noastre și ce prognostic se poate face asupra câștigurilor, ce vor arăta?

În general, bilanțurile băncilor noastre vor arăta afaceri mai reduse ca în trecut și în consecință și câștiguri mai mici. Motivele sunt ușor de stabilit. În tot decursul anului prezent, a domnit o abundență neobicinuită de bani, care a avut de urmare replătirea unei părți însemnate din împrumuturile acordate de bănci. Replătirea aceasta a urmat în așa măsură, încât multe din bănci și-au achitat — în urma acestor replătiri — întregul lor reescont. Prin aceasta, natural, afacerile s'au redus și cu ele se va reduce cu siguranță și profitul anual. Căci se luăm de pildă, că la un institut s'au replătit împrumuturi de 1/2 mil. cor. și să presupunem, că suma acestor împrumuturi ar fi fost bani de reescont sau depuneri, după cari se beneficia de o diferență în dobândă fie și numai de 2%. În acest caz, replătirea unor astfel de sume însemnează pentru institutul din chestiune o reducere în profitul anual de Cor. 10,000. — Exemplul dat, credem, este destul de elocvent. Aplicat în relații mai mari, produce rezultate direct îngrijitoare. Între astfel de împrejurări, cunoscând stările dela băncile noastre, cuterăm a afirmă, că la cele mai multe dintre ele replătirile mari de împrumuturi, vor reduce în mod simțitor profitul anului curent.

Replătirea în masă a împrumuturilor este în sine un fapt foarte greu de suportat pentru o bancă, mai cu seamă dacă — cum este de prezent cazul în patria noastră — nu se mai pot face afaceri nouă de credit obicinuit. La noi însă

și în general la toate băncile din provincie, replătirile de împrumuturi, așa cum s'au făcut, prezintă și un inconvenient special, care le agravează și mai mult rezultatul de afaceri. Anume, replătirile, în cele mai multe cazuri, s'au făcut prin debitorii cei mai buni și mai ordonați, prin aceia, cari în timpuri normale își aranjau punctual scadențele. Din contră, din împrumuturile restante însă, numai foarte puțin s'a replătit. Prin urmare s'au replătit afacerile cu veniturile normale și sigure, rămânând în vigoare cele, dela cari chiar și dobânzile numai cu greu se vor putea încasa. Ori, faptul acesta va eși la iveală necondiționat în bilanțurile băncilor de pe anul curent. Aproape pretutindenea se vor înmulți dobânzile restante, la cari va trebui să se apeleze negreșit. Dacă e vorbă să se arate profituri corăspunșătoare. Va să zică urmarea acestui inconvenient va fi nu numai profituri reduse, ci și dobânzi restante.

Dar contra acestui din urmă inconvenient, contra acumulării de camete restante, ar fi fost remediu, dacă debitorii s-ar fi silit să achite cel puțin în parte restanțele lor. Durere, nu s'a întâmplat, deși mijloace și puțință ar fi avut în toate părțile. Unii n'au plătit din ignoranță, alții din cele mai culpabile neglijențe. Mulți, cu deosebire oamenii noștri de pe la sate, își țin banii pe fundul lăzilor, crezând că poate li «se vor șterge datoriile». Alții — din contră — arată că au și nu plătesc, pentru că nu voiesc. În aceste privințe am putea citi exemple nenumărate. De țărani noștri să nu mai vorbim de astădată. Să amintim însă de unii intelectuali. Așa de exemplu cunoaștem un caz, în care un intelectual de-al nostru cu avere foarte frumoasă, amână prin fel de fel de mijloace și apucături achitarea unui cambiu de câteva sute de coroane. — Un altul s'a folosit de starea de moratoriu, ca să constrângă pe creditorul său să-i reducă în mod neobișnuit dobânda după împrumut, dobânda eră de altfel destul de moderată. Am putea continua și cu alții dar nu-i mai numim. Ajunge să spunem, că cazuri de acestea și alte asemenea obvin aproape zilnic. — Și bietezele bănci, cari au ajutat și nu i-au lăsat în năcaz, stau neputincioase. În zadar îi provoacă să plătească — le rād în față. În zadar împrucesuează — procedurile se lungesc până la infinit și — în fine — în zadar sunt toate — cuvântul lor nu e băgat în seamă.

Ne-am ocupat în mai multe rânduri în coloanele acestei reviste cu chestiunea restanțelor la bănci. Am insistat la frunțașii poporului să premeargă cu exemplul și să îndemne pe cei nepricepuți și neglijenți să-și schimbe moravurile și să-și facă datorințele față de bănci.

Azi, când ne aflăm în pragul încheierilor anuale, când veniturile băncilor — din cauzele înșirate în cele precedente — și așa s'au redus, facem un nou apel la publicul nostru să-și facă datorința. Azi bani sunt în toate părțile și ori cine își poate aranja datoriile.

Timp pentru o acțiune energică în scopul regulării datoriilor restante este suficient. Ne stă la dispoziție aproape o lună și jumătate. Să se stăruiască deci până nu e prea târziu. Să se stăruiască prin toți cei înțelegători, căci azi chestiunea băncilor nu mai este o chestiune a lor particulară, ci e chestiunea neamului întreg. Stăruindu-se cu rezultat, se va putea corege mult în favorul profiturilor anuale ale băncilor, cari și-au rezervat în trecut mari poziții latente în cametele restante. Dacă s'ar realiza acum măcar o parte din aceste rezerve, băncile noastre, cu toată reducerea de afaceri, totuș ar putea arăta profituri deși mai reduse, dar totuș reale și factice.

Să sperăm că cuvântul nostru nu va răsună în pustiu. Să sperăm că va fi ascultat și va aduce o îmbunătățire — fie cât de mică — în bilanțurile băncilor noastre. Cu toate acestea iluzii mari să nu ne facem. Să fim pregătiți la câștiguri mai modeste ca în trecut. Să le primim însă cu bine și să ne dăm seamă, că între împrejurările grele, prin cari am trecut și trecem, principalul este existența băncilor noastre și nu profitul lor. Cu cât profiturile vor fi mai solid și mai real deduse, cu atât va fi mai asigurat viitorul, pentru care trebuie să jertfim orișice. Căci pentru viitor suntem răspunzători.

Se poate să fie și excepții. Se poate să fie ici-colea câte o bancă care va arăta profituri mai mari. Iar cazul acesta va obveni cu deosebire la băncile mari și străine, la acelea cari au făcut specule de diferite afaceri în legătură cu stările extraordinare create de războiu. Imprejurarea aceasta însă să nu intrige pe nimeni. Băncile noastre n'au făcut asemenea speculațiuni, ci au rămas la afacerile lor obicnute și n'au hazardat nimic. Și de sigur a fost mai bine astfel. Specula e împreună totdeauna cu rizic, iar la rizicuri se pot hotărî particularii și întreprinderile speciale. Nu însă băncile și băncuțele noastre românești, create cu banul greu agonisit al oamenilor noștri modesti, cari de sigur preferă în prima linie siguranța capitalului lor și numai după aceea se gândesc la profit.

Casele de orfani în legătură cu economia.

Articolul din numărul precedent al revistei sub titlul «*Fonduri de ajutorare pentru vitejii noștri și pentru familiile lor*» și propaganda ce se face din partea «*Uniunii femeilor române*» ca pretutindeni, pe teritoriul reuniunilor asociate, să se jertfească de cătră inimile milostive daruri din cari să se creeze mijloacele necesare în scopul adăpostirii și educației orfanilor, — ne dau prilejul să arătăm, în cele următoare, însemnătatea caselor de orfani în legătură cu economia, așa cum acestea se contemplează la alte neamuri, chiar și în patria noastră.

De pildă compatrioții noștri sași emanează din principiul, că în nici o comună de ale lor să nu se peardă măcar un jugăr de pământ sau o casă și țin tot așa de importantă chestiunea, ca nici un membru al conaționalilor lor să nu se piardă. Sau o spun și mai plastic când zic că nici o aschie să nu se piardă și nici o petricică să nu se sfarme din edificiul poporului lor, pentru că numai așa se va înlătura pericolul căderii și se va asigura viitorul poporului.

Ațiunea în această direcție a fost pornită la Sași de cătră „Societatea sibiiană pentru protejarea copiilor“, care a luat sub scutul său peste 250 copii, parte orfani numai de unul dintre părinți, parte de amândoi părinții. Ingrijirea acestor copii ține până la 12 și cel mult până la 15 ani; cu toate că știm, că chiar în vârsta dela 12—15 ani copiii sunt expuși la mai multe pericole și că chiar în vârsta ce urmează după 15 ani se pune bază capabilității de prestațiune a omului. Astfel, necontinuându-se creșterea și pe mai departe, munca și capitalul investit, în foarte multe cazuri, s'ar duce în vânt.

Prima casă de orfani la sate, înființată de cătră Sași, cu ajutorul „Insoțirii de credit sistem Raiffeisen“, este cea din comuna *Băgacia* (comit. Târnavei-mici).

Aceasta și-a pus de problemă să crească din orfani membri capabili de viață pe seama poporului săsesc. Această creștere se socotește a fi posibilă însă numai într'o familie săsească, și fiindcă păcatul omenească sau soarta vitregă i-a desfăcut pe acești copii orfani de familia, în care ei s'au născut, trebuie stăruit, în locul prim, a înlocui această familie. Aceasta se poate face unind mai mulți copii orfani într'o grupă de frățini și încredințându-i protecției unor părinți îngrijitori. Ca număr maximal de copii pentru o astfel de grupă se privește numărul de 15. Trecându-se peste acest număr, crescătorilor li s'ar pricinui o prea mare povară și educația ar putea să sufere în unele privințe. Pentru că, nu trebuie să uităm, că acești orfani trebuie să găsească în familia părinților îngrijitori nu numai o întreținere trecătoare, ci mai mult o proptă durabilă. Între părinții crescători și între copii trebuie să se desvolte legături intime, părinții să se intereseze cu iubire de copii, iar aceștia să fie întotdeauna

cu devotament și încredere cătră părinți. Disciplină exterioară și ordine se poate obține și la un număr mai mare de copii, alipirea intimă se desvolte însă numai prin o educație corăspunătoare și pentru aceasta se cere timp mai mult, trebuie ceasuri, în cari să se poată dedica cu toată resignațiunea fiecăruia dintre orfani. Dacă însă numărul copiilor este prea mare, lipsește timpul necesar spre acest sfârșit. Pentru aceea numărul copiilor dintr'o casă de orfani să se limiteze la 15 și dacă vor concede mijloacele, acest număr, e bine, să fie și mai mic.

Dacă părinții și copiii vor trăi astfel intim împreună, și dacă copiii vor gusta în tinereța lor avantajile acestor relațiuni personale, familia va fi de durată. O schimbare a părinților îngrijitori trebuie încunjurată cu orice preț și copiii trebuie să fie uniți într'o grupă în vârsta cea mai fragedă. În acest caz se desvolte în fiecare familie o tradiție, care este păstrată și sprijinită de toți membrii familiei, de altă parte ajută ca și în educație să se poată trece mai ușor peste multe greutăți. Drepturile și datorințele obicinuinței cresc astfel pe pământul acestei familii și asigură liniștea internă, ce este necesară la desvoltarea prosperă a copiilor. Pentru a împiedeca schimbul părinților, ei trebuie să fie asigurați materialicește și ar fi un foarte mare avantaj, dacă lor în această privință li s'ar putea asigura într'un fel oarecare existență și pentru inseratul vieții. Pentru încunjurarea conflictelor între părinți și copii este necesar ca cheltuelile de îngrijire ale copiilor să se deosebească de retribuția părinților. Din această deosebire se naște un șir întreg de avantagii, cari nu pot rămâne neconsiderate. Înainte de toate se poate exercita o controlă exactă asupra întrebuințării banilor și naturaliilor disponibile, fără ca părinții îngrijitori să poată ajunge la neplăceri. Apoi darurile în naturalii se pot întrebuința în deplină măsură numai în folosul copiilor și să fie calculate după prețul pieții, toate cruțările intrând în cassa comună și, în fine, legătura unei economii cu o colonie de orfani posibilă fiind numai prin un astfel de aranjament.

În o familie, aranjată din numitele puncte de vedere și a cărei durată a fost asigurată în modul sus indicat, copiii trebuie primiți pentru creștere dela al treilea an al etății. De aici ei cercetează școala și aici au să rămână și după ce și-au ales o carieră, până ce vor fi în stare să-și câștige pâinea de toate zilele și chiar până când vor ajunge să întemeieze o familie.

Drepturile și datorințele unei astfel de familii sunt acelea ale oricărei familii. Atâta numai, că, având în vedere scopul înalt și sfânt al unei familii de orfani, nu oricare păreche de oameni poate fi luată în considerație pentru o astfel de chemare.

Deși nu toți copiii din o astfel de familie de orfani vor rămâne la sate, în condiția de plugari, ei unii, conform înclinațiunilor lor naturale, vor avea să

îmbrățișeze vre-o meserie, ori vor păși pe altă carieră, totuși la creșterea tuturor copiilor se va avea în vedere chemarea de sătean și aceasta cu atât mai mult pentru că dezvoltarea în această direcție se poate începe mai de timpuriu decât în alte direcții. Dealtfel cunoștințele câștigate pe acest teren au să-i fie de folos și viitorului meseriaș. Pentru că această problemă să poată fi deslegată, împreunarea coloniei de orfani cu o economie este nu numai de dorit, ci chiar indispensabilă. Băieților și fetițelor trebuie să li se imbie ocazii la tot pasul pentru a-și câștiga diferitele cunoștințe cu privire la purtarea unei gospodării țărănești. Învățământul intuitiv este aici unicul mijloc. Sub conducerea și supravegherea mamei îngrijitoare mititeii lucrează în curte și grădină, fetițele mai mărișoare în bucătărie, în pivniță și casă. Băieții mai mari, ajută, sub conducerea tatălui lor crescător, la îngrijirea vitelor, la lucrarea pământului, la sămănat, săpat, la uscarea fânului și otăvii, la secerat, cu un cuvânt la toate lucrările, pentru cari îi ajută puterile și vârsta lor tânără. De sine se înțelege, că gospodăria, în care acești copii trebuie să ajute și să învețe nu poate fi străină spiritului de progres, pentru că tinerii fii de țărani au să fie obișnuiți nu numai cu manauarea celor mai primitive unelte agricole, ci trebuie să învețe întrebuintarea cu deplin succes a mașinilor agricole și să primească idei clare despre marea însemnătate a îngrășămintelor artificiale. În fine, nu are să fie de prisos, dacă în timpul liber de peste iarnă se vor îndeletnici cu deprinderea industriei de casă, atât fetițele cât și băieții deprinzându-se în manauarea și întrebuintarea celor mai necesare unelte.

De mare importanță se consideră a fi participarea copiilor în purtarea gospodăriei și pe motivul, că ea face ca spesele de întreținere să fie mai mici și că, în modul acesta, pe seama copiilor să se poată cruța câte ceva pentru timpul când vor să fie de sine stătători. Prin toate lucrările în casă, curte și câmp, prin bucuria de succesul acestor lucrări, cum sunt prosperarea sămănăturilor, secerișul binecuvântat, rentabilitatea economiei de vite și prin bucuria ce o reprezintă filerii cruțați pentru fiecare din orfani trebuie să se desvolte în acești tineri dragostea de a deveni gospodari harnici.

Legăturile ce s'au dezvoltat între copiii trecuți de 15 ani, cari s'au dedicat altor cariere, și între părinții lor crescători, va fi bine să nu se întrerupă nici pe viitor. În zilele de ferii și la ocazii de festivități familiare ei să petreacă în familia unde au crescut, împreună cu părinții și frații lor, căutând și aflând și pe mai departe la aceștia sfat, ajutor și mângăiere.

În alt număr vom stărui asupra mersului și rezultatelor obținute în colonia de orfani cu care se fac experimentări.

Concordatul forțat extra-concursual.

Un număr recent al foaiei oficioase publică ordonanța guvernului, privitoare la o nouă instituție de drept, ce ne-a lipsit până acum în Ungaria și pe care a creat-o acum guvernul, în baza legii măsurilor excepționale pentru caz de războiu. Este ordonanța privitoare la concordatul forțat în afară de concurs.

Până acum concordatul forțat era admis numai după deschiderea concursului și numai după ce cea mai mare parte a procedurii concursuale și-a făcut deja cursul. Aceasta avea marele desavantaj că arareori își ajungea concordatul forțat adevăratul scop, de a scăpa pe falit de ruina totală și a o salva și pe seama creditorilor, cât mai mult posibil din pretenșiunile lor, pentru că procedura concursuală, de regulă, consumă partea cea mai mare a averii falitului atât spre paguba acestuia, cât și a creditorilor săi.

Noua procedură privitoare la concordatul forțat, în afară de concurs este chemată a aduce în direcția aceasta însemnate îmbunătățiri. Dispozițiile mai importante ale noiei ordonanțe sunt următoarele:

Procedura concordatului forțat se pune în curgere dacă debitorul declară că datoriile sale întrec averea sa sau că este insolvent. La un comerciant sau o societate întemeiată în conformitate cu legea comercială, ajunge declarația că și-a sistat plățile. Anunțarea are să se facă și cererea pentru punerea în curgere a procedurii trebuie să se înainteze la tribunalul competent pentru deschiderea concursului. Actul înaintat tribunalului va trebui provăzut din partea debitorului cu o propunere de concordat, cu o consemnare a creditorilor sei, precum și cu un bilanț provizor. Propunerea de concordat nu se poate revoca din partea debitorului; asemenea nu poate fi schimbată în defavorul creditorilor, decât numai cu consensul tuturor creditorilor. Cuota minimală plătabilă pentru achitarea datoriilor, precum și termenul maximal pentru efectuarea plății, îl poate stabili ministrul de justiție, în conțelegere cu ministrul de comerț pe calea ordonanței.

Dacă tribunalul ordonează punerea în curgere a procedurii concordatului forțat, atunci judele delegă înainte de toate un *curator al concordatului*. Chemarea acestuia este a-și câștiga informație exactă asupra situației materiale a debitorului; asupra modului de purtare a afacerilor sau a gospodăriei sale; asupra cauzelor insolvenței sale; asupra proporției cuotei oferite creditorilor și asupra tuturor celorlalte împrejurări de importanță și determinatoare pentru hotărârea creditorilor. Tot curatorul are să se îngrijească de continuarea afacerii, să examineze consemnarea, ce i s'a prezentat asupra creditorilor, precum și bilanțul și să prezinte înainte de pertractare raport asupra tuturor acestora, judeului referent. Lângă curatorul concordatului, care este responsabil pentru toate actele sale și care pe lângă rebonificarea spe-

selor sale mai are drept și la remunerație pentru osteneala sa, judele poate delega din sinul creditorilor interesați și un censor sau un comitet de censori, compus din cel mult 5 membri. Ordonată procedura concordatului, care este a se publica fără amânare, judele ia imediat toate măsurile de siguranță necesare, în ce privește averea debitorului și pune zi de pertractare în termen maximal de 30 de zile.

Din ziua când și-a prezentat propunerea la tribunal, debitorul nu mai poate dispune asupra averii sale între vii; nu-i mai este permis nici să vândă, nici să împovăreze imobiliile sale; nu mai poate fi nici ordonată, nici efectuită contra lui vre-o execuție; asemenea nu se mai poate deschide nici concursul asupra averii sale. La pertractare debitorul este obligat să se prezinte în persoană și să declare sub jurământ că consemnarea creditorilor și bilanțului, ce le-a prezentat sunt exacte; că nu a tăinuit nimic din averea sa, că a arătat, conform adevărului, pretensiunile și datoriile sale, că n'a omis nici un creditor al său și n'a luat în listă nici un necreditor. După luarea jurământului se trece la pertractare și se hotărăște asupra dreptului de vot al creditorilor, cari au să-și anunțe pretensiunile în scris. Obiect al votării este acceptarea sau respingerea propunerii de concordat. Ofertul de concordat se privește ca acceptat, dacă suma pretensiunilor creditorilor, cari au votat pro, reprezintă cel puțin $\frac{2}{3}$ părți ale pretensiunilor tuturor creditorilor cu drept de vot. Concordatul este valid numai după aprobarea lui din partea judeului. Ridicată deciziunea de aprobare la valoare de drept, procedura se declară de terminată. Prin aprobarea judecătorească a concordatului debitorul se liberează de datoriile sale, ce trec peste obligamentele luate asupra-și în concordat, precum și față de caventi și alți îndreptățiți la regres.

Recursul în contra hotăririlor luate este admis.

Dispozițiile privitoare la concordatul forțat extra-concursual intră în vigoare la 1 Decembrie 1915.

Problema lemnelor de foc.

Între multele articole de prima necesitate, cari s'au scumpit în cursul acestui războiu, în mod extraordinar, în țara întreagă, sunt și lemnele de foc. Sunt ținuturi unde nici cu bani grei și cu prețurile cele mai fabuloase nu se pot aproviziona oamenii cu lemne, încât cu drept cuvânt se poate vorbi de o criză a lemnului de foc.

Cauza acestei stări, aproape inexplicabilă în o țară atât de bogată în întinse păduri seculare, cum este Ungaria, — este lipsa brațelor de lucru pentru tăierea lemnului în pădure, și apoi lipsa animalelor necesare pentru transportarea lemnului.

Guvernul însuși a început a se ocupa cu problema aceasta, de capitală importanță pentru straturile cele mai largi ale populației. În ministerul de

agricultură s'au ținut mai multe anchete, în urma cărora guvernul a luat hotărârea să ia mai multe măsuri, cari să facă posibilă și să înlesnească producțiunea lemnului de foc în așa măsură încât să poată satisface trebuințele consumației.

Între altele producătorilor de lemne de foc li se vor pune la dispoziție, pentru săvârșirea lucrărilor de tăiere și transportare a lemnului, prizonieri de războiu; glotașii de categoria B. în etate de 42—50 ani, aflați apti, cu prilejul ultimelor asentări, vor fi scutiți de serviciu militar activ; asemenea se intenționează liberarea din serviciu militar al personalului și lucrătorilor indispensabili dela întreprinderile producătoare de lemne de foc. În fine se vor face diferite înlesniri pentru transportarea lemnului de foc produse, acordându-se producătorilor dreptul, de a cere în acest scop brațe de muncă corăspunzătoare pe calea autorităților administrative, având a plăti dublul simbrilor și taxelor de căraușie în vigoare în timp de pace.

Măsurile acestea, puse odată în aplicare, fără îndoială vor contribui la îmbunătățirea situației în ce privește lipsa lemnului de foc în piață. Ele însă vor fi complete și vor duce la scopul adevărat, de a pune capăt crizei de lemne și stavilă urcării exorbitante a prețurilor numai, dacă guvernul va face încă un pas înainte și *va fixa și prețul maximal al lemnului*. Și dispoziția aceasta, este speranță, că va urma în curând din partea guvernului, drept scut de apărare pentru marea masă a consumenților, în contra exploatarei producătorilor.

Prețuri maximale nouă pentru făină.

O ordonanță recentă a guvernului emisă sub Nr. 4080/1915 M. E. a fixat prețuri maximale nouă pentru făina de fiert.

Nouele prețuri maximale sunt pentru câte 100 kilograme:

a) pe țărmul drept al Dunării, în comitatele: Baranya, Fehér, Győr, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém și Zala și în orașele: Győr, Komárom, Pécs, Sopron și Székesfehérvár K 51.44.

b) pe țărmul stâng al Dunării, în comitatele Bars, Esztergom, Houl, Nograd, Nyitra și Pozsony; apoi în orașul Pozsony K 51.44; în comitatele Arva, Liptó, Trencsén, Turóc și Zólyom; în orașele Selmezbánya și Bélabánya K 52.

c) între Dunăre și Tisa: în comitatele Bács-Bodrog, Csongrád și Iász-Nagykun-Szolnok; în orașele Baja, Hódmezővásárhely, Szabadka, Szeged, Ujvidék și Zombor K 51. În comitatele Heves și Pest-Pilis-Solt-Kiskun; în orașul Kecskemét K 41.44. În Budapesta K 52.—

d) pe țărmul drept al Tisei: în comitatele Abauj-Torna, Bereg, Borsód, Gömör, Kishont, Ung și

Zemplén; în orașele Kassa și Miskolcz K 51·44. În comitatele Sáros și Szepes K 52.

e) pe țărmul stâng al Tisei: în comitatele: Bichiș, Hajdu și Szabolcs; în orașul Debrețin K 51. În comitatele *Bihor, Maramurăș, Sătmar, Sălagiu și Ugocia*; în orașele *Oradea-mare și Sătmar* K 51.

f) între Tisa și Murăș: în comitatele *Arad, Ciadnad, Timiș și Torontal*; în orașele *Arad, Panciova, Timișoara și Vêrșeț* K 51.

În comitatul Caraș-Severin K 51·44.

g) în *Ardeal*: în comitatele *Alba-infer., Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Cluj, Făgăraș, Hunedoara, Murăș-Turda, Odorheiu, Sibiu, Solnoc-Dobâca, Târnavă-mică și mare, Trei-Scaune și Turda-Arieș*; apoi în orașele *Cluj și Oșorheiu* K 52.

h) în orașul și cercul Fiume: K 52·52.

Prețurile de sus au intrat imediat în vigoare. Singuraticelor municipii ministrul de comerț, în conțelegere cu cel de interne, le poate permite, să-și vândă rezervele de făină de fiert, produsă înainte de intrarea în vigoare a ordonanței prezente, cu prețurile maximale de mai înainte. Vanzătorii (comercianții) de făină își pot pune în circulație rezervele de făină, ce le au în depozit până inclusiv 22 Noembrie a. c. cu prețurile maximale.

Prețurile maximale pentru făină de fiert în vigoare până acum se invalidează prin ordonanța prezentă.

Chestiunea profitului transpus.

Curia reg. a adus nu de mult o deciziune principială importantă și de interes general pentru acționari și anume și-a precizat punctul de vedere asupra chestiunii, că în ce măsură este admisibilă transpunerea profitului net, realizat conform bilanțului — în contul anului viitor.

În cazul concret, care a provocat deciziunea principială a Curiei, profitul net, realizat conform bilanțului, avea să se împartă, în sensul statutelor, astfel că 5% aveau să se întrebuinteze pentru dotarea (spôrirea) fondului de rezervă, pe când restul avea să se împartă între acționari ca dividendă.

La propunerea direcțiunii adunarea generală, cu votul majorității acționarilor prezenți, a hotărât ca restul profitului net să se repurteze în contul profitului anului de gestiune următor.

Hotărârea aceasta a adunării generale a fost atacată de un număr de acționari, ca contrară statutelor, în urma căreia tribunalul, ca instanța primă, a și nimicit-o, enunțând că:

împărțirea în feliul pretins de statute a restului de profit net, rămas după dotarea statutară a fondului de rezervă — este obligatoare.

Hotărârea aceasta a instanței prime și a doua, a fost acum aprobată și de Curia reg. prin sentința sa Nr. 7198/915 P. P. II.

În motivarea sentinței sale Curia reg. constată. între altele, că dispoziția amintită mai sus cuprinsă în statute, privitoare la împărțirea profitului net, este o dispoziție obligatoare, imperativă, pentru societate, care dispoziție nu o poate altera nici chiar majoritatea adunării generale.

Minoritatea, ce este drept. are să se supună în adunarea generală hotărârilor majorității, dar voința acestei majorități încă este limitată prin lege și statute, cari până nu sunt modificate, trebuie necondiționat și riguros observate din partea societății.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 18 Noembrie 1915.

După vreme mai îndelungată s'a arătat în săptămâna ultimă în piața internă de bani, pentru prima dată, o încordare oarecare, datorită însemnatelor vărșăminte, ce s'au făcut în ultimele zile asupra împrumuturilor de războiu. Discontul privat cu toate acestea s'a stabilit la $2\frac{3}{4}\%$ — $2\frac{7}{8}\%$ pentru cambii vieneze de prima bonitate; $3\frac{1}{4}\%$ pentru cambii budapestane, de aceeași calitate și $3\frac{1}{2}\%$ — $3\frac{3}{8}\%$ pentru cambii de portofoliu.

În piețele externe de bani discontul a cotat în Berlin $3\frac{3}{4}\%$, iar în London $4\frac{3}{4}\%$.

AFACERI DE DARE.

Competința întregitoare (scala II) în caz de întâbulare sau prenotare a cambiei se poate pretinde numai dela posesorul cambial, care cere întâbularea sau prenotarea.

(Judec. admin. sub Nr. 20846/914 P.).

*

Prescripțiunea competenței de emisiune a acțiilor. Competința erarială după emisiunea de acții se prescrie dacă nu se eiectează în timp de 5 ani, calculate dela emisiune.

(Judec. admin. sub Nr. 578/915).

CRONICĂ.

„Solidaritatea“ față de „Centrala institutelor financiare“. Din cele publicate în numărul trecut al revistei noastre s'a putut vedea că direcțiunea „Solidarității“ a hotărât să ceară, să se modifice proiectul de statute al „Centralei institutelor financiare“ în sensul că repășirea membrilor să poată urma exclusiv conform legii comerciale și să nu se îngreuneze cu dispozițiunea, după care această repășire poate avea loc numai cu învoirea prealabilă a direcțiunii centralei.

Comentând în articolul nostru prim această chestiune, am zis, că după informațiile ce le aveam, guvernul a admis modificarea proiectului și că repășirea membrilor nu va mai fi condiționată de învoirea direcțiunii centralei. Ținem să spunem, că informațiile noastre nu au fost întru toate exacte. Ulterior am aflat, că de fapt guvernul a făcut o modificare în acest obiect, însă cu anumite restricțiuni. Anume a admis că orice institut poate repăși din legăturile centralei fără învoirea specială a direcțiunii — dar numai după 10 ani. Înainte de acest termen, repășirea poate avea loc numai pe lângă învoirea prealabilă a centralei. Terminul de 10 ani coincide cu timpul în care e admis a se plăti în întregime părțile fundamentale.

Se speră însă că se va isbuti a se reduce termenul la trei ani.

*

Fuziunea celor două asociații regnicolare a băncilor. Intre cele două asociații regnicolare a băncilor: „Magyar pénzüzetek országos szövetsége“ și „Pénzüzetek országos egyesülése“ decurg, la inițiativa acesteia din urmă, pertractări, pentru o eventuală fuziune.

*

Prețuri maximale pentru nutreț. Precum este informat „Magyar Kereskedők Lapja“ guvernul are intenția să centralizeze și comerțul cu nutrețuri și să fixeze prețuri maximale pentru nutreț.

*

Jubileul de 100 de ani al „Băncii Austro-Ungare“. În Iunie 1916 se vor împlini 100 de ani dela înființarea băncii de emisiune a monarhiei austro-ungare, sub firma de: „Privilegierte Oesterreichische National Bank“.

Din prilejul acestei aniversări se va edita o monografie a Băncii, cuprinzând momentele mai importante din viața institutului.

*

Subscriptionea la al treilea împrumut de războiu în Sibiu. La locurile de subscripțiune din Sibiu s'au scris din al treilea împrumut de războiu în total suma de K 24.129,450. La suma aceasta participă: „Albina“ cu K 1.447,000; „Allgemeine Sparkassa“ cu K 6.827,150; „Boden-Credit-Anstalt“ cu K 8.741,150; „Vorschuss-Verein“ cu K 486,000; Filiala Băncii Austro-Ungare cu K 797,500; Filiala „Pester Ungarische Commercialbank“ cu K 5.823,050 și „Cassa de păstrare postală“ cu K 6,600.

La primul împrumut de războiu s'au scris în Sibiu K 11.440,800, la al doilea K 9.758,350; în total deci la cele două împrumuturi dintâu K 21.199,150. Cu suma de K 24.129,450 scrisă acum, suma totală a subscripțiunilor făcute în Sibiu la împrumuturile de războiu de până acum se urcă la K 45.328,600.

*

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 24 Octombrie 1915 în comparație cu 25 Octombrie 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 284.468,472 și anume: aur (monete) Lei 177.978,340, aur depozitat L 25.220,000, aur (lingouri) L 290,000, disponibil și trate considerate ca aur L 80.980,132, (în 1914 L 210.710,192 și anume: aur (monete) L 153.910,192, aur depozitat —, aur (lingouri) 100,000, disp. și trate cons. ca aur Lei 56.700,000). Argint și diverse monete: Lei 384,252 (în 1914 Lei 685,737). Efecte scontate Lei 207.274,725 (în 1914 Lei 253.988,790). Împrumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 46.170,040 (în 1914 L 142.798,147). Împrumutul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Împrumutul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3% aur (1914 și 1915): L 274.035,592 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 10.626,576 (în 1914 Lei 11.956,857). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.332,177 (în 1914 Lei 16.645,777). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor Lei 3.911,681 (în 1914 Lei 4.014,281). Imobile Lei 6.753,320 (în 1914 Lei 6.751,412). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.110,013 (în 1914 Lei 1.090,187). Cheltuieli de administrațiune: Lei 1.248,604 (în 1914 Lei 1.185,518). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 138.462,316 (în 1914 Lei 131.962,245). Bônuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 178.738,613 (în 1914 Lei 323.241,792). Conturi curente: Lei 16.283,134 (în 1914 Lei 40.843,342). Conturi de valori: Lei 21.873,064 (în 1914 Lei 23.626,645). Cânturi diverse: L 53.100,964 (în 1914 Lei 9.038,169).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 39.971,216 (în 1914 L 37.493,846). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.980,870 (în 1914 L 5.607,592). Bilete de bancă în circulațiune L 749.425,915 (în 1914 Lei 583.733,042). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 5.324,104 (în 1914 Lei 6.336,954). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 65.115,470 (în 1914 Lei 26.802,212). Efecte și alte valori de restituit: Lei 617.200,929 (în 1914 Lei 455.204,037). Conturi diverse: Lei 72.126,330 (în 1914 Lei 58.824,772).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

BIBLIOGRAFIE.

Calendarul „Asociațiunii“ pe anul visect 1916, întocmit de N. Iosif. — Prețul 40 bani.

Zilele acestea a ieșit de sub tipar, ca Nr. 45 al «Bibliotecii populare», *Calendarul Asociațiunii pe anul 1916.* Calendarul acesta, în extensiune de 12 coale de tipar, cuprinde, pe lângă partea calendaristică obicinuită, un material de citit bogat și ales: povestiri și poezii frumoase, glume potrivite, povește folositoare, precum și împărtășiri interesante din războiul actual: Istoricul războiului, felurite întâmplări din războiu, vrednice de cunoscut, și notițe despre vitejii noștri, cari și-au jertfit viața în acest războiu

Afară de aceea, sub numirea «Așezăminte românești», el cuprinde datele cele mai de seamă despre bisericele, școlile și despre toate însoțirile noastre culturale, economice și filantropice. — Materialul de cetit e împodobit cu 27 chipuri frumoase: portretele cătorva bărbați de ai noștri de frunte (ale Inalt Prea Sfințiților Metropoliți Ioan Meșianu și Dr Victor Mihaiyi de Apșa, al marelui poet Vasile Alecsandri, dela moartea căruia s'au împlinit lunile trecute 25 ani, al d-lui deputat Dr. Teodor Mihali, al marelui filoromân Dr. Ioan Urban Iarnik), precum și ale celor mai aleși din vitejii noștri, căzuți pe câmpul de luptă pentru Tron și patrie.

Calendarul acesta bogat și frumos se poate procura dela *biroul Asociațiunii* (Sibiiu-Nagyszeben, Str. Șaguna Nr. 6), precum și dela toate librăriile românești din țară, pe prețul bagatel de 40 fileri, având a se trimite și 10 fileri pentru porto.

Ceice vor procura de-odată 10 exemplare, vor căpăta un rabat de 10%; la 50 exemplare 15%; iar la cel puțin 100 exemplare, 20%.

SUMAR.

La chestiunea proximalor bilanțuri ale băncilor noastre. — Casele de orfani în legătură cu economia. — Concordatul forțat extra-concursual. — Problema lemnului de foc. — Prețuri maxime nouă pentru făină. — Chestiunea profitului transpus. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Afaceri de dare*: Competința întregitoare (scala II) în caz de întâbulare sau prenotare a cambiei. Prescripțiunea competenței de emisiune a acțiilor. — *Cronică*: «Solidaritatea» față de «Centrala institutelor financiare», Fuzionarea celor două societăți regnicolare a băncilor, Prețuri maxime pentru nutreț, Iubileul de 100 ani al «Băncii Austro-Ungare, Subscripțiunea la al treilea împrumut de războiu, Banca Națională a României. — *Bibliografie*.

„CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE“.

AVIZ.

La „Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște“ se primește pentru durata războiului un practicant.

Reflecții au să trimită atestatul de maturitate dela o școală comercială eventual și alte documente până la finea lunii curente.

Preferiți vor fi cei cu praxă de bancă.

Salar vor primi 100 Cor. la lună.

Postul va trebui ocupat îndată după alegere.

Săliște, în 12 Noemvrie 1915.

(1—2)

Direcțiunea.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

„NĂDLĂCANA“

institut de credit și economii, societ. pe acții, Nădlac.

CONCURS

pentru ocuparea postului de

practicant ori practicantă.

Reflecții au să-și înainteze ofertele până la 5 Decemvrie st. n. a. c. comunicându-ne pretensiunile de retribuții și ziua când ar putea ocupa postul.

Nădlac, 16 Noemvrie 1915.

(1—2)

Direcțiunea.

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comere.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 coroană.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiiu.